

Ramzi Abu Eid: Americké think tanky na příkladu případové studie Washington Institute for the Near East Policy

leden 2007

(posudek magisterské diplomové práce, vypracoval Miloš Calda)

Stručná charakteristika

Autor se rozhodl pro téma, na něž se v posledních letech soustřeďuje stále větší pozornost. Analytické ústavy (tímto vlastním termínem si dovoluji v tomto posudku označovat „think tanky“) v té či oné podobě existují v každé významnější zemi. Práce je opatřena hodnotným Úvodem a rekapitulujícím Závěrem. Jádro práce rozdělil autor do pěti kapitol (v jeho číslování 2. až 6.). Ve 2. kapitole pojednává obecně o analytických ústavech, o jejich typologii, vymezuje je jak vůči lobbyistickým skupinám, tak vůči vědeckým pracovištím. Ve 3. kapitole se autor soustřeďuje na analytické ústavy ve Spojených státech a pokouší se o jejich typologii a o ideologickou kategorizaci. To není nijak snadné, neboť většina amerických analytických ústavů si ovšem nárokuje politickou nestrannost. Autor ve 3. kapitole průběžně odkazuje na McGannovu práci (pozn. pod čarou č. 37 až 43, text str. 27n.). Při obhajobě by měl vysvětlit, v čem spočívá jeho přínos oproti McGannovi. Ve 4. kapitole se autor věnuje vlivu analytických ústavů na tvorbu americké politiky. V 5. a 6. kapitole se autor pustil do případové studie, která se zabývá jedním z významnějších amerických analytických ústavů, Washington Institute for the Near East Policy (WINEP). V souvislosti s tímto ústavem se pokouší zjistit, jaké jsou zdroje jeho financování, a konstatuje „neprůhlednost“. WINEP tyto údaje o sobě nezveřejňuje, uvádí autor, na dotazy posílá jen velmi obecné e-maily, a o výši jeho příjmů, ovšem nikoli strukturovaných podle dárců a poskytovatelů finančních prostředků, se lze informovat jedině z jeho daňových přiznání, která slouží k získání resp. obnovování statutu neziskové organizace. Z přílohy na str. 109 vyplývá, že nejde o malé částky, neboť za rok 2004 dosáhly příjmy WINEPu celkové výše (zaokrouhleno) 18,9 milionů amerických dolarů. Autor se rovněž zaměřuje na působení osob spojených s WINEPem v jiných analytických ústavech resp. na jejich působení ve vládních orgánech. Z jeho práce vyplývá, že analytici z WINEPU nejen působili a působí ve vládě a v médiích (což bychom očekávali),

ale že jsou často uváděni v radách či jako pracovníci i jiných analytických ústavů. Autor v případové studii konstatuje, že WINEP zastává „proizraelská“ stanoviska. Tento termín by měl autor při obhajobě vyjasnit. Jsou to stanoviska ve prospěch státu Izrael a na podporu jeho existence, nebo (jak se spíše domnívám) ve prospěch pravicové resp. „jestřábí“ části izraelského politického spektra? Noam Chomsky, jehož názory jsou bezpochyby diametrálně odlišné od ducha publikací WINEPu, je stěží „protiizraelský“, vždyť jeho texty na téma izraelsko-palestinských vztahů se opírají o pomoc levicové resp. pacifisticky laděné části izraelského politického spektra. Další téma k diskusi při obhajobě.

Autor se podle mého názoru zdařile vyrovnal s problémem, na který narazili již jeho předchůdci: velmi obtížná dostupnost některých informací o analytických ústavech, zejména o jejich financování. Autor oprávněně konstatuje, že u takto vlivných organizací by měla mít veřejnost k takovýmto informacím přístup. V jistém smyslu ale „objevuje objevené“ – podle mého názoru není třeba dlouze dokazovat, že analytické ústavy nejsou v přísném slova smyslu vědecké.

Formální připomínky:

- s. 83, 84: autor chybně uvádí název univerzity Johns Hopkins (píše „John Hopkins“).¹
- občas narážím na prohřešky proti gramatickému pravidlu o shodě, např. „Co se týče Satloffovj publikační činnosti“ (51), „Satloffovj názory se často objevují“ (51), „vystoupení /jsou/ zdokumentovány“ (72), „články vyšli“ (74).
- mnohde se autor prohřešuje proti zásadám české interpunkce tím, že neuzavírá vedlejší větu uprostřed souvětí čárkou. Příklad: „Informace, které produkují /zde chybí čárka/ jsou navíc...“ (6)

Další připomínky tohoto rázu jsem vyznačil obyčejnou tužkou do textu pro případ, že by chtěl autor s tímto textem dále pracovat.

- termín „advocacy“ autor překládá jako „obhajovací“. Zřejmě se dal ovlivnit českým slovem „advokát“. Anglické „advocacy“ znamená spíše „propagování“, „prosazování“, „podpora“.

¹ Na stránkách Johns Hopkins University se praví toto: „Johns Hopkins' great-grandmother was Margaret Johns, the daughter of Richard Johns, owner of a 4,000-acre estate in Calvert County, Md. Margaret Johns married Gerard Hopkins in 1700; one of their children was named Johns Hopkins.“

Hodnocení a závěr

Přes uvedené výhrady se předběžně kloním k hodnocení práce stupněm výborně (1), ovšem v závislosti na průběhu obhajoby. Připomínám autorovi, že v exempláři, s nímž jsem pracoval, není vlastnoručně podepsán pod Čestným prohlášením (s. 2). Autor rovněž musí ještě před zahájením obhajoby dodat elektronickou verzi předložené diplomové práce.

Doc. PhDr. Miloš Calda

29. ledna 2007